

Månedsoversigt over plantesygdomme.

319. — Juli 1951.

Der blev for juli måned modtaget beretninger fra 111 medarbejdere; endvidere blev der besvaret 1010 forespørgsler.

Lufttemperaturen målt 2 m over jordoverfladen lå som middeltemperatur i månedens første uge 1 à 2 ° over normalen og i anden uge omtrent på normalen, der er 15—16°, eller lidt under denne. Efter månedens midte steg temperaturen lidt over normalen på 15—16° for sidst i måneden at holde sig omtrent på nævnte normal.

Nedbøren nåede for hele måneden og hele landet med 52 mm ikke normalen, der er på 64 mm; kun i to landsdele målt nedbørmængder, der var større end de pågældende landsdeles normal. Nedbøren faldt hovedsagelig i ugen fra d. 8. til d. 14., hvor der i nogle landsdele målt store nedbørmængder, der nåede halvdelen eller over halvdelen af landsdelenes normale månedsnedbør; i Vendsyssel nåedes som for maj og juni ikke halvdelen af normal nedbør. I de enkelte landsdele målt følgende nedbørmængder i mm med månedens normal i (): Vendsyssel 27 (63), Vestjylland 54 (59), Midtjylland 44 (65), Østjylland 42 (63), Sydjylland 48 (63), Sønderjylland 58 (71), Fyn 71 (60), Midt- og Vestsjælland 71 (60), Nordøstsjælland 54 (66), Sydøstsjælland og Møn 50 (65), Lolland og Falster 55 (66) og Bornholm 36 (57); for hele landet 52 (64).

SYGDOMME PÅ LANDBRUGSPLANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Lyspletsyge (manganbrist) konstateredes hos hundegræs til fro på lav, sortagtig jord og med typiske symptomer som beskrevet i månedsoversigt 1950, s. 54; mangantal $TM_n \approx 0,2$ —q 69,0 og TM_n 0,1—q 71,0.

Guldspidssyge (kobberbrist). „Ved Hampen har jeg iagttaget en

mark med blandsæd-areal ca. i 13 ha — fuldstændig ødelagt af guldspids-syge, kun den iblandede vårrug har klaret sig. Sygdomstegnene var umiskendelige. Det drejer sig om et areal, der er nyafvandet, pløjet og merglet i fjor og sået til 1. gang i år. Jordboniteten er sortsandet tildels morblandet jord af middelgod kvalitet" (S. K. Larsen, Tørring).

Knækkefodsyge forårsaget af øjeplettsvamp (*Cercospora herpotrichoides*) og rodtiltsvamp (*Corticium solani*) (se om sidstnævnte i månedsoversigt 1950, s. 55) blev iagttaget både hos vinter- og vårsæd. Angrebene synes for hele landet at blive uden stor betydning og er indtil nu hyppigst sjældne og svage; af 58 beretninger skrives for vintersæd i 32 og for vårsæd i 43 om intet eller ubetydeligt angreb. „Svage angreb er ret udbredt i såvel rug som hvede" (E. Sørensen, Virungaard, Lyngby); „findes i alle hvedemarken, og i ikke så få tilfælde er 50 % planter angrebet; særlig ondartet ved uheldigt sædskifte" (C. Moth Bundgaard, Ringsted); „i hvede en del angreb, dog endnu uden væsentlig lejesæd" (Helge Rasmussen, Kerteminde); „i vintersæd en del og oftest uden lejesæd" (O. Th. Nielsen, Viborg); „ret almindelig hos rug" (N. Engvang Hansen, Allingaabro), og „ingen betydende angreb i vintersæd. I mange bygmarker findes en del planter med synlige øjepletter og værst efter byg eller grønjord" (Engelhart Jensen, Mors).

Goldfodsyge forårsaget af hvededræbersvamp (*Ophiobolus graminis*) synes mere almindelig og med noget stærkere angreb end knækkefodsyge og er navnlig iagttaget hos hvede og byg som enkelte syge planter med hvidaks, men dog også i pletter i marken med gølge planter. Af i alt 63 beretninger skrives for vintersæd i 27 og for vårsæd i 34 om intet eller ubetydeligt angreb. „Der findes mange visne strå i hvedemarken og bygmarker, der dels skyldes goldfodsyge og alm. fodsyge" (S. A. Pedersen, Stege); „hvede efter byg angrebet med ca. 50 %. Beklagelser over denne sygdom er meget almindelige" (Ernst R. Nielsen, Karise); „i den sidste tid iagttaget en del angreb i hveden" (H. E. Jensen, Hillerød); „en del udbredt i vinterhvede. I tilfælde med hvede efter byg meget ondartet. I vårhvede efter kartofler meget ondartet angreb på lidt højtliggende jord. I byg efter byg hyppigt stærke angreb, særlig hvor jorden har været noget ubekvem" (M. Greve, Roskilde); „goldfodsyge er de sidste 10 dage kommet ret kraftigt til syne i mange hvedemarken" (Ib Trojaborg, Sorø); „overordentlig almindelig, langt stærkere end normalt" (C. Moth Bundgaard, Ringsted); „goldfodsyge er kommet ret stærkt til syne i byg og hvede i sidste halvdel af juli. I hveden drejer det sig oftest om enkeltstående, syge planter, mens der mange steder er store, afblegede pletter i bygmarkerne og næsten altid med byg som forfrugt" (P. Grøntved, Næstved); „angrebet her som helhed af mindre betydning, men pletvis kan der være stærke angreb. En hvedemark hos naboen meget stærkt angrebet, stærkest hvor forfrugten var kløverfrø, i mindre grad hvor forfrugten var gulerodsfrø" (Frede Rasmussen, Forsøgsstationen Tystofte); „flere Steder i Amtet er fundet goldfodsyge på byg, mest som enkelte strå, men der findes også marker, hvor angrebet har karakter af pletter i bygmarken. Som regel er det byg efter byg eller hvede" (J. C. Tver-

gaard, Jyderup); „stærkt angreb i hvede efter byg. I samme mark er der hvede efter roer, og her fejler hveden intet“ (Stanley Jørgensen, Høng); „meget stærke angreb i en del hvedemarker, navnlig hvede efter byg, og enkelte svage angreb i bygmarker“ (H. Wraae-Jensen, Skælskør); „goldfodsygen iagttoges i mange hvedemarker herovre, omend kun i lidet omfang. Derimod er der hvide pletter, ikke at forveksle med „solpletter“, i en uhyggelig mængde bygmarker. F. Eks. var en bygmark i fjor delt i tre stykker, det ene i midten med byg, de to med roer, de hvide pletter standser nøjagtigt, hvor roerne i fjor begyndte ved begge sider. Man er lidt slem til at have byg efter byg, fordi havrearealerne formindskes grundet på havreål (det er jo ikke let at begå sig for sædskiftesygdomme her på Vestfyn efterhånden)“ (Kr. Brødsgaard, Ejby); „endnu har der kun været et enkelt angreb i hvede af knækkefodsyge og vistnok også goldfodsyge“ (Aage Rasmussen, Ringe, Skamby); „i en bygmark, hvor der også i fjor var byg, er der fundet et ret stærkt angreb af goldfodsyge“ (Aksel Sørensen, Pjedsted); „mange steder har der været stærke angreb af goldfodsyge i hvede“ (Vald. Ternvig, Vejle); „flere ondartede angreb i byg efter byg og i hvede“ (N. A. Drewsen, Tørsbøl); „almindelig på enkelte strå i hvede. Meget ondartet angreb i en enkelt bygmark efter byg, og i en anden bygmark ligeledes efter byg er iøjnefaldende“ (Harald Olesen, Brønderslev).

Fodsyge, der blev forårsaget af *Fusarium* sp., synes blot at have været iagttaget i få vørsædmarker og med svage angreb.

Stinkbrand (*Tilletia caries*) omtales blot i 3 beretninger: „meget sjælden“ (P. Grøntved, Næstved); „findes ikke hvor jeg kommer“ (M. Greve, Roskilde) og „det har man selvfølgelig ikke“ (H. E. Jensen, Hillerød).

Nøgen hvedebrand (*Ustilago tritici*) blev iagttaget i forsøg med indførte, franske hvedesorter.

Nøgen bygbrand (*Ustilago nuda*) konstateredes hos to indsendte bygprøver; endvidere skrives: „byg med nøgen brand er ikke almindelig, men der findes enkelte marker, hvor angrebet må betegnes som stærkt“ (N. Engvang Hansen, Aallingaebro).

Sortrust (*Puccinia graminis*). Stærke angreb iagttoges sidst i måneden hos to tilsendte hvedeprøver fra Bornholm og Nordøstsjælland (Horsholm).

Skedesvamp (*Epicloë typhina*) „ikke ubetydelige angreb i toårige marker“ (J. C. Tvergaard, Jyderup).

Borskade konstateredes hos 2 indsendte bygprøver.

BÆLGPLANTER.

Borbrist konstateredes hos to indsendte prøver af lucerne.

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) hos lucerne omtales i 15 beretninger, og angrebene betegnes hovedsagelig som svage og uden økonomisk betydning.

Sneglebælgens stængelsvamp (*Ascochyta imperfecta*) blev iagttaget med svagt angreb hos lucerne i blomstringsstadiet (E. Sørensen, Virumgaard, Lyngby).

Ærteskimmel (*Peronospora pisi*) blev iagttaget i 3 marker af kronært: „der var tale om næsten ødelæggende angreb, idet blomsterstanden og topskuddets blade visnede som følge af skimmelen“ (P. Grøntved, Næstved); svampen fandtes tillige hos 2 indsendte ærteprøver.

St. Hanssyge. I enkelte marker med konservesærter fandtes stærke angreb, der skønnes at nedsætte udbyttet med 25—50 %; i alle tilfælde ensidig ærte dyrkning på samme jord og flere år i træk (J. E. Baun, Odense).

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) „i en frømark med kællingetand; marken halvt ødelagt“ (Aage Madsen, Store Hedinge).

Kløverens stængelsyge (*Kabatiella caulivora*) konstateredes på 2 prøver af indsendt rødkløver til frø, hvor svampens aflange, lyse pletter med mørk rand fandtes overalt på stænglerne og var årsag til visne blade og skudspidser.

BEDEROER.

Lyspletsyge synes at have været ret almindelig, og i 11 beretninger skrives, at bladene var stærkt prægede af dette sygdomsbillede, der var meget fremtrædende på mangantrængende jord; sprøjtning med med 1—3 % mangansulfat gav god virkning.

Borbrist (tørforrådnelse) „er almindelig udbredt i bederoer; man bør bestemt anvende boraks, selvom ikke pH er særlig højt“ (Kr. Brødsgaard, Ejby).

Magniumbrist synes at være til stede i nogle marker med særlige godskningsforhold, der kan vanskeliggøre fastlæggelsen af symptomerne, som i een af de undersøgte marker til dels skjultes af stærk borbrist. Om magniumbrist, se månedsoversigt 1950, s. 91, hvor mulighederne for forveksling med virus-gulsot findes omtalt; magniumbrist kan hos første års roer som regel konstateres 3 à 4 uger, før virus-gulsot gør sig gældende. Helbredelse forsøges ved tilførsel af magniumsulfat, men både herhjemme og i England synes den helbredende virkning ikke i alle tilfælde at være så sikker, at man allerede nu tør tilråde en almindelig brug af dette stof.

Virus-gulsot (*Beta virus 4*) hos første års roer nævnes i adskillige beretninger. Sygdommens kendetegn er dog næppe endnu så stærke og tydelige hos de syge blade, at man af disse alene med sikkerhed kan skelne den fra f. eks. magniumbrist, borbrist, lyspletsyge, rodbrand, bedeskindel o. s. v., og da navnlig ikke, hvor to eller flere af disse årsager findes hos samme plante. En vurdering af sygdommens styrke og omfang bør nok vente til sidst i august og september.

Bedemosaik (*Beta virus 2*) synes endnu ikke at have gjort sig gældende stærkt hos første års roer, hvilket bedst bedømmes senere på sommeren.

Gule blade som følge af utilstrækkelig næring, næringsforstyrrelser, sent udbragt kvælstofgødning, tørke og mange andre årsager synes i år at være langt mere almindelige end sædvanlig og omtales i adskillige beret-

ninger, hvor bederoernes vækstkår omtales ret udførligt, ligesom ved den følgende sygdomsforeteelse.

Rodbrand. Pletterne i mange marker er nu mindre tydelige end først på sommeren, men et meget stort antal af marker når ikke at give et godt udbytte. Pletter med syge planter undersøges flittigt og navnlig ved jordprøver, der skal udtages nu og ikke til vinter. Af talrige beretninger bringes her et lille uddrag, idet det understreges, at mange andre beretninger viser samme billede. „Det, der har skæmmet mange roemarkers i sommer, er de mange pletter, hvor roerne har haft meget vanskeligt ved at følge med. Rodbrand har haft sin store andel, kalkmangel og våd, kold jord også, men om snyltesvampe også har virket hemmende, ved jeg ikke. Disse pletter burde nok undersøges nøjere“ (Sv. E. Sørensen, Nykøbing F.); „rodbrand plager slemt her i sommer. Årsagerne kan deles op i fire grupper: for tit bederoer efter hinanden — kalkmangel — fosforsyremangel — kold og utidig jord. 1) I marker med roer i den ene side og korn i den anden side som forfrugt er der tydeligt skel med rodbrand, hvor der var roer i fjor. Endog hvor der var denne forfrugt for to år siden, kan der nu ses meget tydelig adskillelse. Dog skal siges, så er tallene ikke i orden i nogen af tilfældene, d. v. s. pH ca. 6,0 og Ft i andre tilfælde ca. 2,0. Hvor jorden er i orden, går det sikkert bedre med den overdrevne bederoedyrkning. 2) I jordprøver, udtaget i gode og dårlige pletter, udviser de 4 af 11 tilfælde absolut kalktrang, omend de i de fleste tilfælde følges med lavere Ft i de dårlige pletter også. 3) Af de 11 tilfælde er indtil nu i de 4 afgjort fosforsyremangel, d. v. s. Rt er ens, medens Ft ligger mellem 1 og 2,5 i dårlige og 1—2,5 højere i gode pletter. 4) Resten af tilfældene udviser ingen forskel i jordprøveresultaterne, men da var der også kold og utidig jord. Samtidig må dog bemærkes, at jorder, som kaldes kolde og utidige, og som der er pletter i, ikke ligger særlig godt, hverken med superfosfat eller kali eller kalk. Folk har ikke rigtig vænnet sig til at regne med, at de har sultet jorden for fosforsyre igennem mange år, så de bør give meget mere superfosfat“ (Kr. Brødsgaard, Ejby st.); „mange arealer med større eller mindre pletter med alvorlige angreb af rodbrand“ (J. Rindom, Ærøskøbing); „stærke angreb af rodbrand meget almindelige; i mange tilfælde angribes siderødderne, så roerne står i stampe. En mark, hvor der var bederoer sidste år, næsten helt ødelagt til trods for, at marken er meget stærkt gødet og reaktionen er i orden. I to marker, der begge var delt sidste år til henholdsvis bederoer og kartofler, og bederoer og kálroer, ses et meget tydeligt skel i bederoerne i år, idet de partier af markerne, hvor der var bederoer sidste år, næsten er ødelagt“ (A. Madsen, Borris); „særlig mange pletter i bederoemarkerne i år; pletter, hvor planterne er borte, og andre, hvor roerne blot er underudviklede og lyse. Årsagerne er mange forskellige — vandlidende jord, stive lerbakker med for lille muldrag, gødningmangel, bederoer andet år i træk og ikke mindst kalktrang er nogle af de væsentligste årsager. I et tilfælde var der praktisk talt ingen roer ved Ft 1,6, mens de stod udmærket ved Ft to enheder højere“ (J. P. Skov, Hads Herred); „mange arealer med større eller mindre pletter med alvorlige angreb af rod-

brand" (J. Rindom, Ærøskøbing); „mange bederoemarker står meget pletvis med kraftige planter mellem gule og svage, i mange tilfælde drejer det sig om for lav Rt, og det viser sig, at en mergling lige forud for bederoer ikke kan klare det; i mange tilfælde er jorden for nyopdyrket, jorden skal have været i kultur i en årrække, for at bederoer kan lykkes" (J. J. Jakobsen, Grindsted); „en del bederoemarker lider af kalktrang som følge af uensartet mergling. Mange bederoemarker vil i pletter kun give $\frac{1}{4}$ af normalt udbytte på grund af dette forhold" (L. Hangaard Nielsen, Videbæk); „bederoerne har en sjælden god farve på toppen i år, der er intet, der tyder på virus-gulsot eller overkalkningsfølger, derimod er de stærkt generet af rodbrand" (Harald Olesen, Brønderslev); „rodbrand og alm. utrivelighed meget almindelig — dårlig spiring også. Selv her er der dog gode marker —, og det er fortrinsvis de tidligst såede„ (J. Larsen-Ledet, Dybvad); „torken begynder at gøre sig stærkt gældende i roemarkerne, særlig i de stærkest salpetergødede parceller" (Aage Bach, Forsøgsstationen, Tylstrup).

Lynskade konstateredes hos indsendte prøver.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) omtales i 12 beretninger, og angrebet beskrives hyppigt som svagt og almindeligt; ved enkelte stærke angreb blev indtil en trediedel af planterne angrebet.

KÅLROER, KÅL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Kaliumbrist konstateredes hos første års kålroer, hvis blade viste de ejendommelige kendetegn med tørre, lyse, brunlige bladrande og overalt på bladpladen talrige, små, rundagtige, hvidgrå pletter omgivne af en rødbrun kant.

Kålbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Der er endnu ikke iagttaget særlig mange angreb, hvilket for rodfrugtafgrøder naturligvis kan udskydes til høst af disse; men det bliver anderledes ved raps og gul sennep. Hvis man i kommende år skal skønne over, hvilken betydning disse planter har for formering af smitstof, må vurdering af kålbrogangreb ske nu, og inden pløjning. I kålroer blev gjort iagttagelser over smittekilder: „Hvor tøsne fra moddingen fandt vej ned over marken, er der voldsomme angreb" (Harald Olesen, Brønderslev); „på pletter med særkt angrebne roer var der udkørt affald fra torvaskeren" (N. Engvang Hansen, Allingaabro), og „stærkt angreb på steder, hvor der var tilført affald fra torvaskeren" (L. Hangaard Nielsen, Videbæk).

Skulpesvamp (*Alternaria* sp.) konstateredes på indsendte prøver af raps.

Kålskimmel (*Peronospora brassicae*) konstateredes på indsendte kålroeblade.

KARTOFLER.

Frostskade iagttoges flere steder i Jylland hos blomstrende kartofler og menes at være sket i månedens allersidste døgn. Skaden var ofte stærk og omfattende og undertiden med fuldstændig visnen af toppen (J. Jakobsen, Hammel; J. Larsen-Ledet, Dybvad; S. K. Larsen, Tørring).

Uspirede læggekartofler og tråds kud. Denne foreteelse synes i år at have været ret almindelig på Alpha, og herom skrives nu i følgende 9 beretninger: „har i år været meget fremtrædende især ved for tidlig lægning i kold og ubekvem jord“ (P. Riis Vestergaard, Samsø); „mange spring i rækkerne de fleste steder. Undertiden findes læggeknoldene ganske friske, uden at der på stedet kan påvises nogen plausibel grund. I mange tilfælde er det dog rodtilt svamp, der har ødelagt spirene. I andre tilfælde er læggeknoldene rådnet fuldstændigt væk (sortben?). Det synes, som om Alpha er meget medtaget. Kartoffler, der på eet eller andet tidspunkt mellem optagning og lægning har været våde, giver næsten altid dårlige marker“ (A. Madsen, Borris); „Alpha, så vidt vi kan se, drejer det sig om opbevaring. I kontrolmarken i Grindsted har vi enkelte prøver, som svigter, og de står tydeligt afgrænset ind til de gode“ (J. J. Jakobsen, Grindsted); „set i Bintje — let sandjord — læggetid omkring 1. maj — ikke spirehemmende midler“ (P. Trosborg, Brande); „almindelig i mange Alpha marker“ (A. Toft Andersen, Vinderup); „i mange kartoffelmarker er der i år en del spring, som skyldes dårlig spiring. Årsagen er sikkert i mange tilfælde varmeskade i kulerne“ (P. Mumm, Knebel); „er meget almindelig i Alpha. Særlig på kold mosejord“ (S. Nørlund, Aulum); „særlig sorten Alpha synes at have udmærket sig i år ved mangelfuld spiring. Mange Alpha-marker står med halv bestand. Dette fænomen har vist sig værst i kold jord ved for tidlig lægning. Spirehemmende midler har ikke været årsag til miséren. Årsagen må sikkert søges i kulen, hvor kartoflerne mange steder fik det for varmt og begyndte at gå i forrådnelse“ (R. Sørensen, Fjerritslev); „„druk-nede“ og „kvalte“ læggekartofler er årsag til mange spring i visse kartoffel-marker i år“ (J. Larsen-Ledet, Dybvad).

Sorten Alpha er kendt for at spire meget langsomt og trægt, og det synes, som om særlige forhold i år har forstærket denne ejendommelighed. I mange marker spirer en del knolde først nu og er netop ved at danne små, bladbærende, grønne kud; nogle knolde giver en del små, rosetstillede, underjordiske stængeldele, der undertiden angribes af rodtilt svamp (se denne), og atter andre knolde danner underjordiske tråds kud, der hyppigt er trådfine og med små knolde, der kan vokse i størrelse, hvorved foreteelsen minder om den i visse år velkendte ynglesyge. Denne kendes navnlig, hvor knoldene er opbevaret varmt ved temperaturer på 10° C eller derover, samt hvor knoldene lægges i kold jord, der i lang tid holder 5—6° C. Undersøgelse af marker i forbindelse med ovennævnte beretninger viser, at ugunstige kår før og efter lægning må formodes at have fremmet den her omtalte foreteelse, f. eks. forspiring i kostald, overførelse 4/5. til kartoffelkælder med lav temperatur og her opbevaret i ca. 3 uger inden lægning 26/5; eller opbevaret for varmt i storkule, derefter sorteret og lagt i ca. $\frac{3}{4}$ m tykt lag i lade fra først i april og til lægning ca. 10/5. og 20/5., med størst ødelæggelse ved sidstnævnte læggetid; samt endvidere opbevaret for varmt i storkule, lagt efter nogen tids henliggen på marken, hvor samtidig lægning af knolde af samme parti, men fra små kuler, gav god spiring. Hertil kommer, at spring i rækkerne kan skyldes sygdomme såsom: sortben-

syge og rodfiltsvamp, og ved maskinlægning naturligvis overspring af maskinen. Det må endvidere huskes, at trådsrud kan skyldes bladrullesyge, d. v. s. de såkaldte hankartofler, og dette var der vel god grund til at undersøge dels hos de svagt spirende knolde, der danner grønne skud, og dels hos markens øvrige planter.

Kaliumbrist giver sig nu til syne, hvor der er trang til kalium, og inden længe er bukede, broncefarvede og til sidst gule og visne blade almindelige i pletter i marken eller hos enkelte planter. „I et tilfælde, hvor Deodara kartofler kun var gødet med kvælstofgødning, var marken så medtaget af kalimangel først i juli, at den på afstand så ud, som om den var ødelagt af skimmel“ (Georg Nissen, Rødding); „almindelig i de fleste marker ved denne tid, især hvor der er gødet kraftigt med N i forhold til kali“ (J. J. Jakobsen, Grindsted); „endnu har kalimangel ikke givet sig tilkende i væsentlig grad, men det skal nok komme i august, særlig da man mange steder gøder lovlig stærkt med kvælstof i forhold til kali“ (Jens Tarp, Aalestrup); „hvor der er gødet med for lidt kalium, ser man tydelige symptomer på kaliumbrist“ (H. E. Jensen, Hillerød).

Bladrullesyge, der nu efterhånden hovedsagelig eftersøges i marker til kontrol, synes hidtil ikke at have nået samme styrke og omfang som i 1950. Af i alt 59 beretninger skrives i 8 om ubetydelige angreb, i 15 om sjældne (i 11 om svage og i 4 om stærke), samt i 36 om almindelige angreb (i 31 om svage og i 5 om stærke). I marker, hvor der intet er gjort for at imødegå sygdommen, kan som sædvanlig findes meget stærke angreb: „Hvor det anvendte læggemateriale er af tilfældig oprindelse, ses ofte meget voldsomme angreb“ (Sv. Højer-Pedersen, Bjerringbro). I nogle egne har tørke ofte skjult sygdommens kendetegn, og hvor kartoflerne er sent udviklede, er bladrullesyge endnu ikke meget fremtrædende. Blandt sorterne er Up-to-date som sædvanlig meget stærkt angrebet, og det samme synes at gælde Alpha.

Mosaiksyge synes at have samme udbredelse og styrke som bladrullesyge.

Rynkemosaik blev navnlig iagttaget i Bintje, som dog er langt mere sund end for år tilbage, samt i Alpha og Alma.

Stregsyge synes at være sjælden og blev blot iagttaget i få marker.

Krøllesyge omtales navnlig hos sorterne Alpha, Dianella, Bintje samt Primula; angrebene kan undertiden være ret almindelige og stærke.

Simpelmosaik er vel almindelig, men angrebene er blot undtagelsesvis stærke; der skrives dog om enkelte, meget stærke angreb i Dianella, Up-to-date og Bintje.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) bredte sig en del i månedens løb, og angrebene var hyppigt svage. Af ialt 65 beretninger skrives i 22 om ubetydelige angreb, i 22 om sjældne (i 14 om svage og i 8 om stærke) samt i 21 om almindelige angreb (i 16 om svage og i 5 om stærke). Angrebet blev yderst forskelligt i styrke og omfang fra egn til egn, og det synes, som om skimmelen i juli har bredt sig noget hurtigere og givet stærkere angreb på Øerne end i Jylland; ved månedens udgang var der endnu

ikke iagttaget skimmel af følgende: E. Sørensen, Virumgaard, Lyngby; Arne Anthonsen, Give; A. Madsen, Borris; A. Toft Andersen, Vinderup; P. Mumm, Rønde; Sv. Højer-Pedersen, Bjerringbro; Engelhart Jensen, Mors; Aage Bach, Forsøgsstationen, Tylstrup; Harald Olesen, Brønderslev, og Jørgen Larsen-Ledet, Dybvad. Hvor angreb fandtes, synes dette navnlig at have gjort sig gældende efter midten af måneden og kanske særlig i månedens sidste 8 døgn og hos tidlige og middeltidlige sorter samt i mindre grad hos sildige sorter. „I de allersidste dage dukker skimmelen op; enkelte blade på kartoflerne fordelt over hele marken er angrebne. Det gælder tidlige kartofler samt Bintje. I foderkartofler er der intet set. Angrebet er bl. a. begyndt i marker, der blev sprøjtet henholdsvis d. 12. juli og d. 20. juli, så der er kun gået 11 dage fra sprøjtning med bordeauxvædske til skimmelen kunne ses i det ene tilfælde“ (Kr. Brødsgaard, Ejby); „meget stærke angreb på forsøgsstationens lave areal; i Lille Jyndeved er toppen på Bintje helt nedvisnet, kartoflerne er sprøjtet 2 gange, men der kunne findes et enkelt blad med skimmel ved første sprøjtning. Mange marker her i nærheden er meget angrebet. I landboforeningen sprøjtet i år med QB 21“ (Hardy Knudsen, St. Jyndeved); „angreb almindelig i alle sorter de sidste dage i juli — virkningen af sprøjtning med bordeauxvædske meget stor“ (Georg Nissen, Rødning); „svage angreb er nu almindelige i Bintje og sjældnere i de senere sorter. Smittespredningen er endnu gået langsomt. Nu har vi imidlertid fået „skimmelvejr“, — men i år er sprøjterne kommet foran i langt højere grad end sidste år“ (Aage Buchreitz, Ribe); „skimmel er iagttaget i Bintje og Robusta. En Robusta-mark endog meget stærkt angrebet. Det synes, som om denne sort ikke er så skimmelresistent som først antaget“ (L. Hangaard Nielsen, Videbæk); „indtil den 29. har der ikke været konstateret skimmel, men pludselig findes der nu skimmel i Bintje, Up-to-date og i et enkelt tilfælde Robusta. Smittespredningen tegner til at blive voldsom. Vore sprøjter er ikke effektive nok, der burde anvendes sprøjter med 3 brusere for hver række, så kartoflerne også bliver sprøjtet fra de to sider samt fra oven. Sprøjterne eller traktorerne burde forsynes med topløftere, så toppen ikke køres ned. Endelig burde der sprøjtes 2—4 gange“ (S. Nørlund, Aulum); „fra omkring midten af måneden sås angreb flere steder på tidlige sorter. Der sprøjtes næsten overalt, så angrebene bliver næppe så ondartede som i 1950“ (Niels Pedersen, Horsens); „jeg har i dag iagttaget ret ondartede angreb af skimmel i en kartoffelmark med Robusta. Kartoflerne var først lagt midt i maj, de var for tiden meget kraftige og grønne; kartoflerne var usprøjtede. En mark med Bintje lagt sidst i april i nærheden af Robusta-marken var helt fri for skimmel“ (Sv. Svendsen, Tylstrup). Sprøjtning og pudring skønnes at have været langt mere almindelig end sædvanligt.

Kartoffel-bladpletsyge (*Alternaria solani*) har næppe haft stor udbredelse; i beretningerne skrives om svage angreb på tidlige sorter (Poul Rasmussen, Aarslev forsøgsstation; Aage Buchreitz, Ribe) samt på Alpha (J. J. Jakobsen, Grindsted). Af ialt 51 beretninger skrives blot i 13 om angreb, der hyppigst var sjældne og svage.

Kartoffel-rodffiltsvamp (*Corticium solani*) har antagelig haft en ret betydelig udbredelse, og dens angreb har i mange tilfælde ødelagt de underjordiske stængeldele så stærkt, at der herved opstår spring i rækkerne og hovedsagelig hos sorten Alpha (C. J. Henriksen, Herning; Vald. Johnsen, Skærbæk). „Jeg må igen fremhæve, at rodffiltsvamp så ganske givet er årsag til nedsat udbytte i kartoffelmarkerne her på egnen. At det er så slemt ligger vel i følgende: For hyppig dyrkning af kartofler, mange, lovlig kolde jorder, smittet læggemateriale samt udstrakt dyrkning af sorten Alpha — en sort, der er temmelig længe om at komme op af jorden“ (Jens Tarp, Aalestrup); „der er iagttaget mange omfattende angreb af rodffiltsvamp i særdeleshed ved tidlig lægning på kold jord“ (Andersen-Lyngvad, Hasseris).

Sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*). Af ialt 32 beretninger skrives i 15 om almindelige og undertiden stærke angreb; disse sildige angreb synes at være stærkere end de tidlige angreb i juni, og dette kan blive forstærket, da der må regnes med, at en del syge planter ikke bliver kendelige for i august. I flere beretninger peges på betydningen af smittespredning ved dårlig opbevaring og lægning med maskine. „Sortbensyge i kartoflerne er meget ondartet i sommer, værst ser det ud til at være efter udsæd optaget og lagt med maskine, hvorimod de håndoptagne og håndlagte klarer sig bedre“ (Poul Olsen, Hobro); „ikke usædvanlig mange angreb. Hvor der er angreb, er dette som regel svært, og man kan så godt som altid søge årsagen i dårlig opbevaring og—eller lægning med maskine“ (Jens Tarp, Aalestrup); „mange stærke og voldsomme angreb er konstateret. — Dårlig opbevaring under en eller anden form (vandskade, frostskaade, varmeskade el. lign.) synes som regel at være årsagen. Og et synes sikkert: efter dårlig opbevaring af knoldene er kartoffellæggeren fortrinlig som smittespreder. I mange tilfælde, hvor samme „tvivlsomme“ parti af kartofler har været lagt dels med hånd og dels med maskine, har dette direkte kunnet iagttages“ (Sv. Hojer-Pedersen, Bjerringbro); „sortbensygen er lidt værre i år end tidligere år. Det skyldes formentlig det fugtige efterår og den i mange tilfælde ikke helt tørre opbevaring af læggekartoflerne“ (P. Mumm, Rønde); „enkelte kraftige angreb, der skyldes 1) dårlig opbevaring eventuelt vand i kulerne, 2) lægning i regnvejr, 3) angrebet forværres ved lægning på ny ord, hvor vækstkårene er dårlige“ (J. J. Jakobsen, Grindsted); „ret udbredte stærke angreb. Stærkest hvor der er anvendt maskine til lægning, og hvor kartoflerne har været våde“ (A. Madsen, Borris); „sortbensygen har været ret ondartet i år, og særlig de steder hvor læggekartoflerne har været opbevaret for varmt eller er lagt med maskine eller i regnvejr“ (Vald. Ternvig, Vejle).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PÅ HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 29 af de udsendte skemaer har givet nedenstående resultat:

	Intet ell. ubet.	Sjældne svage	Sjældne stærke	Alm. svage	Alm. stærke
Frugtfald — æble	8	7	3	10	5
Frugtfald — kirsebær	1	1	5	9	15
Æbleskurv		2	1	11	18
Pæreskurv	1	2	1	18	7
Æblemeldug	9	7	4	6	3
Løgskimmel på skalotter		8	4	7	6
Løgskimmel på kepaløg	4	6	5	4	1
Selleri-bladpletsyge	9	6	4	4	1

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Frugtfald af æbler har nogle steder været stort, især stort i forhold til den forholdsvis lille frugtansætning, der ofte har været. Frugtfaldet har fortsat længe. Fra Viborg skrives, at som sædvanlig har Pederstrup haft et ret stærkt frugtfald, men også Belle de Boskoop, der har bærear i år, kaster mange frugter (E. Agger). Fra Slagelse- og Skelskørgen hedder det, at Bodil Neergaard har haft et usædvanlig stærkt frugtfald (A. Sauer). Fra Esbjerg-Vardeegnen skrives, at frugtfald næsten kun er set, hvor der har været langt til bierne (M. Sørensen).

Frugtfald af kirsebær har mange steder været stort, som det tydeligt fremgår af skemaet. Adskillige, men ikke alle, har iagttaget, at der er en tydelig forskel på sur- og sødkirsebærrene, idet surkirsebærrene bliver gule-røde, inden de falder af, medens sødkirsebærrene bliver gråbrune. Nogle steder er det dog set, at såvel sur- som sødkirsebær har været gule-røde, da de faldt. Fra Midtjylland skrives, at den dårlige befrugtning synes at kunne føres tilbage til en enkelt meget kold nat i blomstringstiden (H. Diken). Fra Esbjerg-Vardeegnen skrives, at i modsætning til æbler synes frugtfald af kirsebær at være uafhængig af bitrækket (M. Sørensen), hvilket naturligvis skal forstås således, at der trods godt bitræk kan være dårlig befrugtning. Der er mange kirsebærssorter, der ikke kan bestøve sig selv og heller ikke bestøves af en hel del andre sorter, så kirsebær mangler ofte en god befrugter i nærheden. Herom skrives fra Svendborg: „Visse steder er dette frugtfald meget slemt, andre steder forekommer det slet ikke; det kan være slemt, hvor der endog står flere sorter sammen. Befrugtningsforholdene for sødkirsebær er vanskelige, vi burde have 3 gode sorter opgivet, som altid var sikre på at befrugte hinanden“ (Sture Cederberg).

Smårevner i æbler kaldes et fænomen, der viser sig ved, at der kommer små forkorkede, ofte lidt nedsænkede pletter på overhuden, og i disse dannes der små revner. Ofte sidder de forkorkede partier i en stribe med retning fra blomst mod stilk. Disse revner har vi set af og til i flere år, men de synes at være i tiltagende. Ofte forekommer de kun i enkelte

træer, men dog ikke så sjældent i flere, og da i almindelighed i de dårligst voksende. Særlig hyppigt ses de i Pederstrup, men også af og til i Belle de Boskoop, og de kan findes i andre sorter. Årsagen til dem er ikke klarlagt, måske skyldes de mangel på et mikronæringsstof, og der gisnes på bor, så det vil være interessant, om flere vil prøve udstrøning af forskellige mængder borax, hvor der er smårevner. Ganske vist er det tidligere prøvet et sted, men uden resultat. Det må huskes, at tilskud af bor kan have en forringende virkning på æblernes holdbarhed, så det må kun gives rent forsøgmæssigt, ikke til alle træerne, hvor nogle viser tilbøjelighed til at få smårevner. Da der også er fremsat den formodning, at smårevner skulle skyldes et virus, er der indpodet kviste fra syge træer i sunde træer i Lyngby.

Brune bladpletter og gule blade blev i sidste måned karakteriseret som ikke alvorlige på æbletræer i år; omend de kunne findes hist og her, var det sjældent med stærke angreb, men ikke ualmindeligt med svage. I sidste halvdel af juli har dette billede vendt sig, således har der ikke få steder været et foruroligende stærkt bladfald på Cox's Orange, men meget sjældent på andre sorter. Desværre var spørgeskemaerne udsendt, da vi blev klar over dette fænomens tiltagende betydning, men en oversigt fra hele landet i næste måned vil også give et bedre billede, thi skaden er kommet så langt hen i måneden, at konsulenterne sikkert endnu ikke ved månedens slutning havde en virkelig oversigt over det.

Vore egne iagttagelser stammer hovedsageligt fra Nordsjælland, hvor bladene på Cox's Orange i de fleste tilfælde har fået fra små til store uregelmæssige brune pletter og falder af, særlig galt går det med de nederste blade på langskuddene, men det kan også gå ud over mange blade på frugtsporer, således at der kan mangle blade fra ca. midten af langskuddet og et langt stykke ned ved alle frugtsporerne under langskuddet. I nogle tilfælde var der tillige et betydeligt frugtfald. Ofte er det værst på partier, der sidder således, at de er særlig udsatte for at rammes af sprøjtevædsken, men i en plantage var det grenene i toppen af træet, der var mest angrebet, ja det var næsten udelukkende dem, det var gået ud over. Det er meget tydeligt, at det gennemgående er værst på de træer, som bærer mindst, hvilket vistnok som regel vil sige de træer, der har båret mest sidste år. I en større plantage havde træerne i en del rækker brune bladpartier og stærkt bladfald, men kun få gule blade, men de gule blade var meget almindeligere i nogle andre rækker, hvor der ikke var ret mange brune bladpartier. Det er muligt — men der kan ikke siges noget sikkert herom — at de gule blade står i forbindelse med, at der nu ikke mere er tilstrækkeligt med kvælstof i jorden efter den megen regn. Man må jo også regne med, at der lige fra sidste efterår på grund af den store nedbør har fundet en stor udvaskning sted af kvælstof. Hvor der er kvælstofmangel, bliver løvfaldfarven gul på æbletræer, så derfor leder de gule blade tanken hen på kvælstofmangel.

De brune bladpartier er især set, hvor der er anvendt kviksolvholdige sprøjtemidler, men ses også som regel — dog i mindre grad —, hvor der er anvendt andre midler, så utvivlsomt har vejr- og vækstforholdene deres

store andel i Cox's Orangernes tilbøjelighed til at få sprøjteskade i år. Cox's Orange ynder varme, den er nok blevet „forkølet“ af de mange kolde regnbade, den har fået både på toppen og om rødderne. Man må tænke på en faktor, som er omtalt tidligere, f. eks. af konsulent Fich i Erhvervsfrugtavlren side 224, 1945, hvor der siges, at bladfald kan stå i forbindelse med grundvandstanden. Det svækker træerne, når grundvandstanden varierer stærkt i højde i de forskellige år.

De brune bladpartier har af og til givet anledning til, at man formodede, der var tale om magnesiummangel. Selvom der nogle steder kan være magnesiummangel med i spillet, tyder meget på, at det vil være forkert udelukkende at tilskrive skaden magnesiummangel. Dels er bladpletterne ikke typiske, dels sidder de ikke som ved magnesiummangel næsten udelukkende på langskuddenes blade, men også ofte på frugtsporernes, og endelig har vi hidtil fortrinsvis set magnesiummangel under tørre, varme forhold. Der kan være nogle af de almindelige „Cox's Orangepletter“, men de fleste pletter er større og meget mere uregelmæssige.

Heri ligger utvivlsomt et meget stort problem, der trænger til nærmere undersøgelse, men det vil kræve flere års omfattende undersøgelser, hvor man arbejder såvel med toppens som rodens udvikling, jordbundens fysiske og kemiske egenskaber, beskæring og bæring, sprøjtning m. m., alt i forhold til bladernes tilbøjelighed til at få brune pletter eller anden misfarvning og falde af, ja til deres sundhedstilstand i det hele taget.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*) er meget slem mange steder i landet, hvor der ikke er sprøjtet meget. Den store forskel på nedbøren i forsommeren gør sig stærkt gældende. Fra Thisted og Ringkøbing Amter skrives: „Skurven volder endnu på denne egn kun ringe skade, selv om svage angreb både på blade og frugter begynder at vise sig; den meget tørre forsommer er nok årsagen til de milde skurvangreb, for mange steder er der sprøjtet mindre i år end tidligere år“ (J. Bertelsen), medens det fra Sorø Amt hedder: „Uhyre udbredt — mindes næppe et lignende år, hvor skurv har været så vanskelig at bekæmpe trods særlig mange sprøjtninger, ialt 8—10 gange“ (E. Christensen). Fra Maribo Amt hedder det: „Det har været glædeligt at se flere plantager, hvor skurven trods vejret ikke har været af betydning. Til gengæld er der navnlig i privathaverne megen skurv, og også i en del plantager er der set angreb med stor skadevirkning“ (J. Klarup-Hansen). Fra Svendborg Amt skrives, at det er særlig slem i bierhvervsplantninger på $\frac{1}{2}$ —1 ha, hvor der sprøjtes for tilfældigt og efter skema. Hvor der er sprøjtet efter behov, er det gået bedre. I år synes den sprøjtning, der blev udført på et tidligt stadium af dunet frugt, at have været den vigtigste (Sture Cederberg). Fra Jylland meddeles, at skurven kan findes overalt, men har kun i sjældne tilfælde taget overhånd. Det synes, som om de gamle midler endnu en gang har hævdet sig over for de nye, om hvilke man mener, at de er lette at arbejde med, men i almindelighed for dyre i forhold til den sikkerhed, de yder. Der nævnes så et eksempel på, at i en plantage, hvor det var umuligt at få kontrol over skurven i 1950, er der i år sprøjtet med 2 % borbeauxvædske på grøn spids og 1 %

på museøre, 2 % svovlkalk på tæt klynge og 1 % på ballon og så $\frac{1}{2}$ % flydende sprøjtesvovl efter afblomstringen. Den 25. juli var det ikke muligt at finde en eneste skurvplet, trods det, at vejret ikke har været bedre der end andre steder. Man ville fortsætte sæsonen ud med flydende sprøjtesvovlpræparater (Hans Chr. Madsen).

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*) forekommer almindeligt, men er som helhed ikke så alvorlig som æbleskurven; der findes dog en del skurv på frugterne. Dog hedder det fra Aalborg, at pæreskurv er mere udbredt end æbleskurv (J. Jørgensen). Fra Svendborg skrives, at pæreskurv optræder mere tilfældigt end æbleskurven, og at der er en del sprøjteskade (Sture Cederberg). På Næstvedegnen er pæreskurven virkelig alvorlig flere steder; en sort som Giffard er meget hårdt angrebet (M. E. Elting). Fra Holbæk Amt skrives: „Pæreskurv optræder „spontan“ i år. Enkelte træer er meget stærkt angrebet, medens andre haver faktisk er fri for pæreskurv. — Også her er det nok et spørgsmål om sprøjtning, lige før primærsmiten kommer“ (Henrik Nielsen).

Kirsebærskurv (*Fusicladium cerasi*) omtales på surkirsebær i Nordsjælland således: „Medens jeg tidligere sjældent har bemærket angreb og kun svage angreb nær bærrenes modning, så har jeg i år set flere stærke angreb“ (C. T. L. Worm).

Æblemeldug (*Podospheera leucotricha*) optræder som sædvanligt meget varierende, idet den slet ikke findes nogle steder, men er alvorlig andre. Den synes dog ikke som helhed at være nær så slem i år som i fjor i Nordsjælland. Fra Fejo er der hørt om stærke angreb igen i år, men på Lolland-Falster synes den at være svagere i år end i fjor, omend den forekommer almindeligt (J. Klarup-Hansen). Den iagttagelse, der blev gjort i fjor, at kviksolvmidler ikke hjalp, er blevet bekræftet i år. Stærke svovlkalksprøjtninger før blomstringen og sprøjtesvovl efter, især når der tilsættes sprede-midler, kan hjælpe betydeligt, men ikke holde den helt nede. Fra Jylland skrives, at den optræder meget konstant i kystegnene, men meget sjældent inde i landet (Hans Chr. Madsen).

Sølvglans (*Stereum purpureum*) findes på mange ældre blommetræer, især Victoriablommer, i haver ved København (Alfred Rasmussen). I nærheden af Odense er der set et meget udbredt angreb på surkirsebær.

Gulsot i hindbær, d.v.s. gule blade på de frugt bærende skud, ses usædvanlig hyppigt i år, medens de nye skud er kraftigt grønne. Det er et åbent spørgsmål, hvad der er årsag til denne gulfarvning, idet sprøjtning med mangan såvel som tilførsel af svovlsur ammoniak undertiden har haft gunstig virkning, men ifølge undersøgelser i England kan et virus også give gule blade i hindbær, så her er et spørgsmål, der trænger til nærmere undersøgelse her i landet.

Indskrumpne hindbær, d.v.s. hindbær, hvor en større eller mindre del af småfrugterne ikke er ordentlig udviklet, eller hvor bærrerne har en grålig overflade, ofte kun på den ene side, er ret almindelige i år. Det er vanskeligt at sige, hvor meget dette står i forbindelse med hindbærstængelsyge (*Didymella applanata*), som utvivlsomt havde sær-

deles gode smittemuligheder i det fugtige vejr sidste efterår. Disse dårlige bær findes, hvor der er meget stængelsyge, men de synes ikke altid at stå i forbindelse med stængelsyge. I Nordsjælland blev det bemærket, at de første bær var de værste (C. T. L. Worm). I Jylland blev det nogle steder iagttaget, at det synes særligt at findes på bær, der gned mod en bladstilk, et blad el. lign.

Skålrust (*Puccinia caricina*) på stikkelsbær er set med et kraftigt angreb ved Skive og et enkelt andet sted (Niels Gram).

KØKKENURTER.

Løgskimmel (*Peronospora destructor*) synes at være betydeligt mere udbredt i skalotter end i kepaløg, og varmbehandlingen har ikke altid hjulpet. Fra den nordvestlige del af Sønderjylland skrives: „Nærmest fantastisk slem overalt i skalotter“ (Wistie Raae). Hvor forskelligt sygdommen kan optræde, fremgår meget tydeligt af følgende to indberetninger angående løgskimmel på kepaløg: „Hvor der er sat stikløg i nærheden af såede løg, er der som sædvanlig altid stærke angreb“ (C. T. L. Worm fra Nordsjælland) og „stikløg synes at klare sig bedre end løg sået på blivestedet“ (Ejner Christensen fra Sorø Amt).

Løgmosaik (*Allium virus 1*) var ifølge sidste månedsberetning ingen steder fundet i kontrollerede løg; desværre passer dette ikke længere, idet der skrives fra Næstved: „Har været meget udbredte, enkelte steder er henimod 100 % planter angrebet. Også slem hvor læggeløgene er indkøbt som kontrollerede“ (M. E. Elting). Fra en have i Jylland hedder det, at kontrollerede sætteløg var efter ejerens udsagn sunde i 1950, da de var nyindkøbte, men nu i år er 99 % angrebet (Niels Gram).

Grønsyge og vokspletter i tomater er i år iagttaget i stor udstrækning, hvor der er dampet, såvel som på helt „ny“ jord. Grønsyge forekommer fortrinsvis, hvor der er anvendt store kalimængder ret sent under kulturen, og hvor der samtidigt viser sig at være lave nitrattal. Hvor der er lave kalital, men relativt høje nitrattal grundet på stor tilførsel af kvælstof under kulturen, bliver misfarvningen mere som ved vokspletter. Særlig galt bliver det, når temperaturen er meget høj, idet det røde farvestof ikke kan dannes ved en temperatur over 32° C (Erik Randløv).

Storknoldet knoldbægersvamp (*Sclerotinia sclerotiorum*) er en del steder alvorlig i gartnerier på Amager og nogle steder på Brønshøj-Herlevvejen særlig i meloner, men kan også findes i agurk, dog som regel i lettere grad (A. Bjerggaard).

Stribesyge i tomater har i enkelte tilfælde været meget ondartede, d. v. s. med op til 50 % angreb på Sjælland og Lolland-Falster, men ellers synes virussygdommene i tomater at være ret godartede i år, selvom de findes ret almindeligt udbredt (A. Bjerggaard).

Kålbrot (*Plasmidiophora brassicae*) er et sted blevet spredt med planter, der er tiltrukket i smittet jord (Niels Gram).

Selleri-bladpletsyge (*Septoria apii*) er endnu ikke alvorlig. Fra Sjælland skrives, at nogle steder findes der lette angreb, men ingen

slemme. I alle tilfælde tilrådes omgående sprøjtning. Kviksølv synes at være god til at slå angreb ned, men der bør dækkes efter med bordeauxvædske (A. Bjerggaard).

PRYDPLANTER.

Meldug (*Sphaerotheca pannosa*) er ret udbredt på roser.

Stråleplet (*Diplocarpon rosae*) er så langt fremme ved Næstved, at der kan skrives: „Aflover planterne i disse dage, særlig slemt er det i de indelukkede villahaver. Anne Mette Poulsen er umulig sådanne steder“ (M. E. Elting).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PÅ LANDBRUGSPLANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Havreål (*Heterodera major*). Kun i 3 af de 46 indkomne beretninger skrives, at angreb ikke er set, medens de øvrige melder om angreb af varierende styrke og antal. Flertallet af angrebene er fundet i Jylland, men også på Øerne har skadedyret gjort sig bemærket mange steder. Fra Kalundborgegnen skrives: „Her er fundet et stærkt angreb på en ejendom, der gennem flere år er mishandlet med korndyrkning. Byggen var mest medtaget“ (N. M. Nielsen). Fra Jyderup: „Omkring Aamosen er fundet stærke angreb af havreål“ (J. C. Tvergaard). Fra Ringsted: „Enkelte stærke angreb i forbindelse med uheldigt sædskifte og mange svage angreb“ (C. Moth Bundgaard). Fra Lolland-Falster: „Havreålen er meget udbredt, men kun få steder har der været stærke angreb“ (Sv. E. Sørensen). Fra Ærø: „Flere marker stærkt skadet og altid efter uheldigt sædskifte“ (J. Rindom). Fra Odense: „Havreål er almindelige i havre. Ved nærmere undersøgelse viser det sig næsten altid, at der er noget galt med sædskiftet“ (J. Baun). Fra Faaborg: „Angreb af havreål har været ret almindelige mange steder, men fremtræder knap så tydelige nu efter skridningen. Værst har det været på de lette jorder omkring Haastrup og Kistrup, hvor man har kunnet se bakkernes betydning for ålenes spredning“ (J. Lindegaard). Fra Vestfyn: „Der kan findes havreål i 75 % af vore havremarker, men i år gør de knap så megen skade som ifjor, men nok endda. Et par steder er der iagttaget havreål på byg, hvor der var havre ifjor, ligesom der er set angreb på hvede efter blandsæd. Iøvrigt indskrænker landmændene havredyrkningen stærkt og går over til byg, som dog i år slår igen med fodsyge“ (Kr. Brødsgaard). Fra Statens Forsøgsstation ved Ødum: „Havremarken skønnes svækket ca. 30 % på grund af havreål“ (B. R. Bentholm). Fra Hobro: „Havreål er konstateret et par steder, og udbyttet er reduceret til ca. det halve“ (F. Bek Pedersen). Fra Northy: „Havreålen er igen i år et alvorligt skadedyr. Mange landmænd avler kun 20—30 % af muligt udbytte. En del har fået sædskiftet ændret fra 6 til 8—9 marks drift“ (F. C. Frandsen). Fra Morsø: „Forekommer næsten overalt. Dog ikke så mange helt ødelæggende angreb som for 2—3 år tilbage. Dyrkning af havre efter byg er næsten ophørt“ (Engelhart Jensen). Fra Fossevangen ved Tylstrup: „Havren har her det typiske toppede udseende efter angreb af havreål, men en konstatering af snylterens tilstedeværelse vanskeliggøres ved, at tørvejorden hænger alt for godt ved planterødderne“ (B. Vendelboe). Fra Brønderslev: „Ø. Hjermslev, Ø. Brønderslev og egnen vest for Brønderslev er sikre områder med havreål, men i denne sommer er et nyt angreb konstateret på Grindstedgård“ (H. Olesen).

Thrips (*Physopoda*). Fra Sydvesthimmerland skrives om mange angreb, deraf et stærkt, på byg. Desuden sås et angreb på havre. Yderavnerne var pletvis helt afbleget (J. Tarp).

Kornlusen (*Aphis granaria*). Fra Ødum v. Århus skrives om ret kraftigt angreb på sent sået vårrug og havre (B. R. Bentholm). Fra Sydvest-

himmerland meldes om et angreb på byg og havre i blanding (J. Tarp). På Tylstrup optrådte lusene i meget stort antal på havre (Aa. Bach).

Aksløberen (*Zabrus gibbus*). Fra Sønderjylland skrives: „Angreb konstateret i en blandsædsmark i Døstrup. Det er dog kun gået ud over byggen, som pletvis var ret slemt medtaget“ (P. Olsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Halmhvepsen (*Cephus pygmaeus*). Fra Abed skrives: „Angreb af dette skadedyr er nu meget synligt, idet angrebne planter modner tidligere end de omkringstående sunde planter“ (Erland Vestergaard).

Hvedemyg (*Contarinia tritici*). Fra Møn skrives: „Larverne findes meget almindeligt i enkelte blomster. I et forsøg var der tilsyneladende stærkere angreb i Alba og Zanda end i Eroica. Disse sorter skrider før Eroica“ (S. A. Pedersen).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Fra Ringe ved Skamby — altså Nordfyn og ikke Midtfyn — skrives: „Har netop været ude til et angreb i havre efter grønjord. Mange af de øverste småaks var golde eller beskadiget“ (Aa. Rasmussen). Fra Brønderslev: „Fritfluen har i havre lavet stor ravage, og der findes næppe en havremark, hom helt er gået fri. Angrebene antager på visse marker et voldsomt omfang“ (H. Olesen).

Bygfluen (*Chlorops taeniopus*). Fra Sydvesthimmerland skrives om et enkelt temmelig stærkt angreb i meget sent sået byg (J. Tarp).

Kornbladfluen (*Hydrellia griseola*). Fra Lolland-Falster skrives om et enkelt, dog betydningsløst angreb på havre (S. E. Sørensen).

BÆLGPLANTER.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). Kun i 3 af de 24 indkomne beretninger skrives, at der ikke er set angreb på bælgplanterne. Fra Frederiksborg skrives: „I Nordsjælland er angreb af betydning meget sjældne. Det kommer sandsynligvis af, at der kun dyrkes kløver en gang i sædskiftet, og at dette som regel ikke er under 7 marker“ (H. E. Jensen). Fra Sydsjælland: „Som sædvanlig mange angreb i rødkløver og nogle i hvilkløver, kun få i lucerne“ (P. Grøntved). På Skælskøregnen er der set svage angreb, navnlig i lucerne (H. Wraae-Jensen). Fra Vestfyn: „Stængelål optræder i rød- og hvidkløver i uformindsket omfang fra ifjor“ (Kr. Brødsgaard). Fra Vis Herred: „Flere stærke angreb af hvidkløverål. Rødkløverål almindelige“ (N. Drewsen). Fra Vestjylland: „I slutningen af juli måned er der iagttaget mange kraftige angreb, der breder sig hurtigt. For hvidkløverens vedkommende, således at plantebestanden efterlades som brune henrædnende pletter. Angrebene i hvidkløver er lunefulde. Undertiden lukker pletterne sig igen, til andre tider raseres marken totalt i løbet af en vækstperiode. — Sidste år indberettedes herfra om et tilfælde af ål på lucerne i en blandet rødkløver- og lucernemark, hvor rødkløveren var meget stærkt angrebet, tilsyneladende af rødkløverål. Også spredt forekommende hvidkløverplanter var angrebet. I år er rødkløveren praktisk talt forsvundet, og lucernen står pletvis med stærke symptomer på åleangreb. Der har aldrig været dyrket lucerne i marken før, men derimod i en årrække rødkløver hvert 4. år“ (J. K. Svendstrup). Fra

Skanderborg: „Rødkløveren skades ofte betydeligt af stængelål. I de varige græsmarker findes almindelige og ofte ret stærke angreb på hvidkløver“ (N. Pedersen).

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Se diverse skadedyr.

Ærtethrips (*Physopus robusta*). Ved Skanderborg forekom et stærkt angreb på lave ærter, der blev helt misdannet (N. Gram).

Lucernegnaveren (*Phytonomus variabilis*). På Korinth landbrugs-skole har larverne ødelagt store partier af en ellers fin lucernemark (J. Lindegaard).

Lucerneblomst-galmyggen (*Contarinia medicaginis*). Dette skadedyr angives at tiltage i udbredelse på Møn og anses for at have betydning for lucernefroavlen (S. A. Pedersen).

BEDEROER.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Se diverse skadedyr.

Bedelus (*Aphis fabae*). Angrebene i den forløbne måned har gennemgående været godartede, og de er som regel kun forekommet pletvis i markerne. Det bemærkes jævnlgt, at frøroerne er mindre angrebne end 1. års roerne. Det kølige vejr har sikkert spillet en afgørende rolle ved at hindre deres opformering. Fra Sydsjælland skrives: „Efter at lusene har været spredt til stede i 1½ måned, har de endnu kun gjort ringe skade selv i frøroerne. I de sidste varme dage synes de dog at brede sig“ (P. Grøntved). Fra Kertemindeegnen: „Angreb af bedelus på frøroerne har været meget svage her på egnen i år. Derimod er bedelusene stærkt udbredt i 1. års roerne —“ (H. Rasmussen). Fra Odenseegnen: „Bedelus optræder pletvis i næsten alle 1. års bederoemarken —“ (J. E. Baun). „Bedelus er her på egnen meget udbredte og meget ondartede i øjeblikket“ (J. Lindegaard, Korinth). Fra Ribe: „Enkelte svage angreb, men i det store og hele dog uden betydning“ (Aa. Buchreitz); Skanderborg Amt: „Hist og her set svagere angreb“ (N. Pedersen. Viborg: „Intet af betydning“ (O. Th. Nielsen).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Den 24-plettede mariehøne (*Subcoccinella 24-punctata*). Fra Sydvesthimmerland skrives om et enkelt stærkt angreb, hvor larverne i en bederoemark fuldstændig havde ødelagt flere rækker i den ene side. Også billerne sås gnavnende. En del svage angreb hist og her (J. Tarp). Fra Salling meldes om et lignende angreb. Sprøjtning med schweinfurtergrønt havde afgørende virkning (K. Nielsen). Det kan ikke med sikkerhed siges, hvorvidt det drejer sig om anden larvegeneration. Det sene tidspunkt kunne tyde derpå.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Skjoldbiller (*Cassida nebulosa*). Der er kun rapporteret få og svage angreb. Fra Jyderup skrives: „Angreb blev konstateret på en bederoemark ved Hagedsted. Sprøjtning med Bladan“ (J. C. Tvergaard). Fra Borris: „Larverne fandtes næsten i alle bederoemarken, men nogen væsentlig skade ikke iagttaget“ (A. Madsen). Fra Viborg: „Svagere angreb i de fleste marker“

Fig. 1.

Fig. 2.

(O. Th. Nielsen). Fra Morso: „Intet angreb set i bederoer, derimod er hvidmelet gåsefod i kornmarkerne næsten altid befængt med larver“ (Engelhart Jensen).

Bladtæger (*Calocoris bipunctatus*). I månedsoversigten for juni i år omtales nogle angreb på bederoer af bladtæger. På det tidspunkt, da den blev skrevet, kunne tægearten ikke angives; vi har siden modtaget materiale til bestemmelse fra de omtalte angreb ved Askov (R. Agergaard) og på Vejleegnen (Vald. Ternvig), og det viste sig, at det drejede sig om den ovennævnte art. Siden har vi modtaget stærkt angrebne sukkerroer fra Lolland (K. Klitgaard, Sophiehoj), hvor samme art var skyld i ødelæggelsen. Til denne månedsoversigt foreligger to rapporter om tægeangreb, og der er overvejende sandsynlighed for, at der også her er tale om denne art. Fra Lolland-Falster skrives: „Mange roeplanter er i den sidste tid stukket af tæger, så enten bladenes spids gulner eller bliver misdannet“ (Sv. E. Søren-

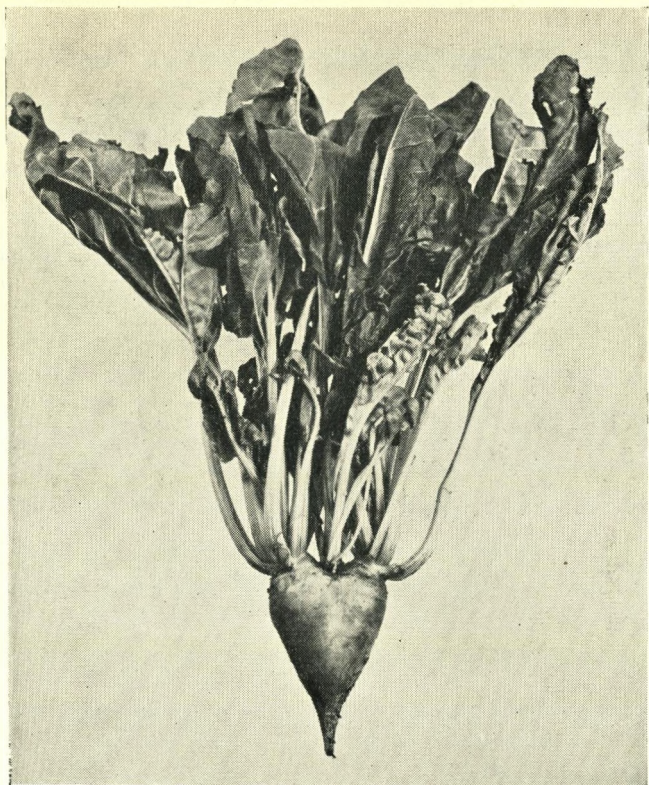

Fig. 3.

sen). Og fra Fredericiaegnen: „Der er i mange marker fundet angreb af blad-tæger, men kun i et enkelt tilfælde af væsentlig betydning“ (Aksel Sørensen).

På ældre blade suger tægerne på undersiden — fortrinsvis på bladstilken og hovedribben, men også på sideribberne. Sugestederne fremtræder som aflange mørktfarvede sprækker på langs af ribberne. Denne sugning bevirker, at bladene gulner fra spidsen (se fig. 1) og efterhånden visner, eller også opstår der en meget kraftig bukling af bladene, idet sideribberne bliver hemmet i væksten p. gr. a. sugningen, og hele bladet kan blive skævt (se fig. 2). Angribes roerne på et tidligt tidspunkt, kan sugningen bevirke, at roerne bliver flerhovedede, idet der fremkommer unormalt mange topskud (se fig. 3). Flerhovedheden kan være mere eller mindre udpræget, afhængig af hvor mange af topskudene der visner ned. En del af de yderste blade mangler undertiden det meste af bladpladen og er lancetformede uden andre ribber end hovedribben.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Det fremgår af beretningerne, at angrebene stadig er koncentreret om de samme egne af Nordjylland, hvor

man også i sidste måned havde de svære angreb (se månedsoversigten for juni i år). Det har i denne måned drejet sig om angreb af 2. larvegeneration, og angrebene har som regel været væsentlig mindre end almindelig ventet efter de stærke angreb af 1. generation. R. Sørensen, Fjerritslev, bemærker, at det ser ud til, at angrebene er mindre, hvor der er foretaget en bekæmpelse af 1. generation. På Faaborgeggen har angrebene været meget almindelige, og indberetteren tilføjer, at det er en af grundene til, at roemarkerne dér er så ringe, som de ikke har været i mange år (J. Lindegaard).

Snegle (*Agriolimax agrestis*). Fra Skanderborg skrives: „I et par tilfælde har snegle afbladet bederne i en bredde af 3—4 m fra dige eller grøftkant. I det ene tilfælde bekæmpedes sneglene med godt resultat med blåsten“ (N. Pedersen).

KÅLROER, KÅL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Se diverse skadedyr.

Kåltægen (*Eurydema oleracea*). Der er ikke rapporteret angreb af betydning.

Kållus (*Brevicoryne brassicae*). Angrebene har været svage og betydningsløse indtil nu langt de fleste steder. Kun fra Renner på Lolland omtales et stærkt angreb, der er delvis standset med Bladanpudring (A. Diemer). I Vestsjælland ventes stærke angreb i den kommende tid, idet det allerede er slemt mange steder (N. F. J. Larsen, Ubbø). Fra Nordsjælland skriver W. Norrie: „Denne lus er meget sjældnere i år end i fjor, hvor den var et problem.“

Skulpesnudebillen (*Ceutorhynchus assimilis*). Fra Holbæk skrives, at angrebene på vinterraps synes at være meget ondartede flere steder. I nogle marker er næsten alle skulper angrebet (J. C. Tvergaard). Fra Aarslev forsøgsstation skrives: „Trods gentagne stærke anstrengelser for at bekæmpe skulpesnudebillen i vinterraps og kålroe under blomstringen, har der sidst i denne måned vist sig store odelæggelser på de modnende planter. En omfattende optælling har vist, at over halvdelen af skulperne i raps og omtrent halvdelen i kålroe til frø var angrebet af skulpesnudebillens og kålgalmyggen larve: 25—35 % af frøet skønnes tabt“ (A. Larsen). Lignende undersøgelser på Ringstedegnen har givet lavere tal, og optællingerne tyder ifølge indberetningen på, at der ikke i almindelighed har været så stærke angreb, at pudring i åben blomst har været påkrævet og rentabel, selvom der helt ses bort fra risiko for biskade (C. Moth. Bundgaard).

Kålbladhvepsen (*Athalia spinarum*) har ikke gjort sig bemærket i den forløbne periode.

Kålmøl (*Plutella maculipennis*). Fra Karise meldes om et angreb i kålroer (E. R. Nielsen). Fra Samsø skrives: „Sidst i måneden har mængder af kålmøl optrådt i alle kålroemarken. Angrebene er allerede meget iøjnefaldende og synes at kunne få alvorlige følger for de ejendomme, der dyrker kålroer af betydning“ (P. Riis Vestergaard). Fra Faaborg: „En enkelt kålroemark er set stærkt befængt“ (J. Lindegaard). Fra Lolland skrives om et ret alvorligt angreb på kål (A. Diemer).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). I kålroemarkerne er symptomerne meget almindelige, men på få undtagelser nær karakteriseres angrebene som svage eller helt uden betydning. Fra Roskilde skrives: „Findes meget udbredt. Angreb ofte stærke“ (M. Greve). Fra Karise: „Flere rækker roer ind mod en kornmark, hvor der var kålroer i fjor, er i begyndende forrådnelse“ (E. R. Nielsen). Fra Langeland: „Et enkelt stærkt angreb iagttaget i en mark, der er nabo til en skov og derfor ligger i læ“ (A. Rasmussen). Fra Skanderborg: „Skaden meget betydelig mange steder“ (N. Pedersen). Fra Horsens: „I de fleste kålroemarker er der angreb, der i en del tilfælde endog er stærke“ (A. Nielsen). Fra Morsø: „Krusesygen optræder meget godartet i år“ (Engelhart Jensen). Andre beretninger om stærke angreb foreligger ikke.

Om angreb på kålen foreligger kun 9 beretninger, der taler om angreb af forskellig styrke og hyppighed. Særlig alvorlig synes skaden dog sjældent at have været i år. Fra Næstved skrives: „Har været ganske ødelæggende i mange haver“ (M. E. Elting). Fra Maribo Amt: „Angrebene er hyppige, men meget varierende fra sted til sted“ (J. Klarup-Hansen). Fra Esbjerg: „Træffes overalt, men kun i mild grad — dog med enkelte undtagelser“ (E. Randløv).

Kålfluelarver (*Chortophila brassicae* og *C. floralis*). I kålroerne meldes fra Jylland om talrige angreb, der ofte — især i den østlige del — karakteriseres som stærke og ondartede. Mange steder er roerne allerede ret stærkt minerede; når de til sin tid skal tages, vil man sikkert mange steder også i år komme ud for ubehagelige overraskelser i form af hidtil upågtede larveangreb. Fra Vejle Vesteregn skrives: „Er slem. Man kan tage en tilfældig kålroe i en tilfældig mark og finde larver“ (A. Anthonsen). Fra Skanderborg: „Kålroerne er mange steder stærkt minerede“ (N. Pedersen). Vis Herred: „Kålfluelarverne er ret ondartede i år“ (N. A. Drewsen). På Øerne har angrebene været ubetydelige. Fra Stevns kommer følgende iagttagelse om kålfluelarverne: „Disse synes at være sikre følgesvende, hvor roerne er angrebet af kålbrok. — Jeg har kun observeret larverne i kålbroksyge marker“ (E. R. Nielsen). — Der foreligger en del meddelelser om stærke angreb i kålen — også fra Øerne. Om situationen på Sjælland og Lolland-Falster skrives: „Angrebene har været meget kraftige i år, og det har selv med to vandinger med thiofosformidler været vanskeligt helt at undgå fald. I nylig udplantede blomkål har jeg både set enkelte store larver ved rødderne — stammende fra æglægning i bedene — og en hel del nye æg ved rodhalsen“ (A. Bjerggaard). Fra Nordsjælland: „Slem i privathaver. Folk klager over, at de ikke mere kan købe tjærekartonskiver“ (C. T. L. Worm). Om bekæmpelsen skriver A. Diemer, Renner: „Behandlet alle kål med 20 % DDT på rodhalsen inden udplantningen, så der er ikke „faldet nogle ud“ af ca. 3.000 planter“.

KARTOFLER.

Kartoffelålen (*Heterodera rostochiensis*). Angreb er fundet i et meget stort antal småhaver og i et tilfælde på et landbrug, hvor der anven-

des normalt sædskifte. Alens udbredelse er langt større end almindelig antaget, og alle kræfter må sættes ind for at hindre dens yderligere spredning i vore jorder!

Havetægen (*Lygus pabulinus*). Fra Hads Herred skrives om angreb i en del mindre kartoffelarealer nær ejendommene (J. P. Skou).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). Også i juli er der gjort tre enkeltfund af biller i Sønderjylland: 1 på Lille Okseø i Flensborg Fjord d. 11., 1 i Kollund Sønderskov d. 14. og 1 død bille ved Hønsnap d. 24. I Lyngby gennemførte de først fremkomne larver deres udvikling og var ved udgangen af måneden gået i jorden for at forpuppe sig.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). På Ribeejnen er der fundet mange svage angreb, som man på nuværende tidspunkt er tilbøjelig til at forveksle med sortbensyge (A. Buchreitz).

SKADEDYR PÅ HAVEBRUGSPLANTER.

FRUGTTREER OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphis pomi* og *Yezabura malifolii*) på æble. Indberetningerne lyder ret forskelligt, men i almindelighed har angrebene været af moderat omfang, og alvorlig skade en undtagelse. Fra Holbæk skrives: „Kun forholdsvis svage angreb, som til gengæld er almindelige“ (Henrik Nielsen). Fra Ods herred: „Det er ikke sjældent, at lusene har gjort stor skade mellem sprøjtningerne“ (K. Bækhoj). Fra Maribo: „Sidst på måneden synes angrebene at være overstået mange steder, men i månedens løb har der været meget stærke angreb“ (J. Klarup-Hansen). Fra Svendborg: „Spredte angreb, men ikke meget slemme“ (S. Cederberg). Fra Viborg: „Angreb er almindelige, men ikke særlig slemme“ (E. Agger).

Blommelusen (*Hyalopterus pruni*) og Kirsebærlusen (*Myzus cerasi*) angives i flere indberetninger at optræde voldsommere end lus på æbletræer. I en beretning gøres der opmærksom på, at Bladan må anvendes i forøget styrke for at virke mod disse lus (Gerda Mayntzhusen).

Blodlusen (*Eriosoma lanigerum*). Betingelserne for dette skadedyrs trivsel synes ikke at have været gunstige i år. Der foreligger ingen meddelelser om nye angreb, og på de gamle angrebssteder synes udviklingen at være forløbet langsomt. En undtagelse danner en plantage på Lolland, hvor lusene angives at brede sig uden hensyn til sprøjtningerne (A. Diemer).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Kun i en af de 19 indkomne beretninger tales der om stærke angreb, de andre karakteriserer dem som værende milde.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Sporadisk forekommer stærke angreb, men i almindelighed kan det siges, at miderne hidtil har optrådt meget godartet. Fra Holbæk skrives: „Findes næsten allevegne, men er langt de fleste steder af underordnet betydning“ (Henrik Nielsen). Fra Sorø meldes, at angrebet synes at brede sig ret stærkt. I en have var træerne næsten aflovet (E. Christensen). Fra Maribo: „Både i private haver og i plantager synes angrebene uden betydning“ (J. Klarup-Hansen). Fra Svendborg: „Begyndte slemt, men betyder ikke noget nu efter regnen“ (S. Cederberg). Fra Kolding: „Trods megen regn synes spindemiderne at brede sig. Ananas er hårdt angrebet, hvor der kun er sprøjtet med bordeaux“ (Erik Lind). Fra Viborg: „Findes overalt. Kun få ondartede angreb“ (E. Agger). Fra Hjørring: „Angrebene er de fleste steder forbavsende godartede i betragtning af det tørre vejr, vi har haft i Vendsyssel“ (F. Olesen).

Galmider. Fra nogle lokaliteter i Nordsjælland indsendtes blommeblade, der var delvis visnede som følge af angreb af fritlevende galmider. Efter alt at dømme drejer det sig om arten *Phyllocoptes fockeui*, der ikke tidligere er påvist her i landet, men som er kendt som skadedyr i udlandet. Den angriber ikke blot blomme, men også andre *Prunus*arter.

Stære (*Sturnus vulgaris*). Fra Nordsjælland, hvor det går ud over bærfrugten, skrives: „Store dukker, stanniol og spegesild anvendes, men intet hjælper. Spegesilden ædes vist med, for ofte hænger kun benraden tilbage. Skydes der ind i en flok, er det ikke altid, den letter, selvom nogle falder“ (C. T. L. Worm).

Mosegrisen (*Arvicola amphibius*). Fra Roskilde skrives, at disse gnave syns at blive mere udbredt i Amtet. De er ret hårde ved frugttræerne (Gerda Mayntzhusen).

KØKKENURTER.

Rodål (*Heterodera marioni*). Vi har modtaget følgende indberetning: „Rodål på tomat og agurk er efterhånden en alvorlig plage i en del gartnerier, og dampning eller Larvicide-behandling har ondt ved at klare sagen. I nogle tilfælde synes spredningen at være særlig voldsom efter desinfektionen. Spredning til andet gartneri med smittede småplanter er iagttaget. Der må advares mod salg af planter fra smittede gartnerier (A. Bjerggaard).

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). Fra Skanderborg skrives, at dette skadedyr er usædvanlig ondartet i år, og at bekæmpelsen forsømmes i de fleste tilfælde (N. Pedersen). Fra Sydvesthimmerland meldes, at angrebene efter et par års stilstand er blevet alvorlige i de fleste gulerodsafgrøder (J. Tarp).

Løbebiller (*Pseudophonus pubescens*). Fra Slagelse skrives, at billerne flere steder har været slæmme ved jordbærrene (A. Sauer). Også i Maribo Amt har løbebillerne optrådt ødelæggende (J. Klarup-Hansen). Fra Århus skrives, at I. A. Dybdahl var helt afnavet, medens Abundance ikke var rørt (N. Gram).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) har talrige steder optrådt meget ondartet. Fra Midtjylland skriver H. Dixen således, at mange haveejere har opgivet at dyrke gulerodder. E. Agger, Viborg, skriver om bekæmpelsen, at pudring eller sprøjtning med DDT tilsyneladende ikke virker så godt som tidligere, og at man nu er gået over til at anbefale Bladan i stedet for. Fra Thisted og Ringkøbing Amter skrives, at angrebene varierer fra svage til stærke, men at de ikke er så ondartede, som de ofte har været. 666-midlerne synes at være bedst i bekæmpelsen (J. Bertelsen). Fra Skanderborg Amt: „Almindelig forekommende. En tidlig behandling med Bladan synes at have nogen virkning“ (N. Pedersen). Fra Københavns Omegn: „Træffes overalt i år, ikke alene i gulerodder, men også i selleri. I et enkelt tilfælde med meget stærkt angreb i selleri tydede alt på, at angrebet var sat ind allerede i bænk. Angives fra et enkelt gartneri at kunne holdes nede ved en ugentlig pudring med DDT fra det øjeblik, gulerodderne er fremme“ (E. Randløv).

Selleri-minerfluen (*Acidia heraclei*). I Jylland er angreb meget almindelige, og folk ved i almindelighed ikke, hvad det er. Nogle tror, det er bladpletsyge, andre at bladene er svedet efter anvendelse af ajle (N. Gram).

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). Larveangrebene synes at være stærke og ondartede i mange egne af landet; det er gået ud over både zittauerløg og skalotter. Fra Holbæk Amt skrives: „Meget ondartet i år, også i de kontrollerede løg“ (Henrik Nielsen). Af de jyske beretninger citerer vi: „Der er vist ingen tvivl om, at angrebene optræder hyppigere og i større omfang end sædvanligt“ (Fr. Olesen, Hjørring). Fra Thisted og Ringkøbing Amter: „Svage angreb almindelige, enkelte steder ses alvorlige angreb, måske i særlig grad i kontrollerede løg. Sprøjtning med Bladan synes at bremse angrebene“ (J. Bertelsen). „Kun stedwise, sjældent kraftige angreb“ (Wisti Raae, Gram).

Jordbærmider (*Tarsonemus pallidus*). Fra Frederiksborg Amt skrives, at der er ondartede angreb næsten overalt, når det gælder sorten Dybdahl, men at også Dronningen og Evern kan være slemt angrebet (C. T. L. Worm). Fra Aalborg Amt: „Dette skadedyr breder sig med foruroligende fart, så det nu findes i mange haver. Mange steder nedsættes udbyttet ganske betydeligt. Sprøjtning med Bladan synes at have nogen virkning“ (J. Jørgensen).

PRYDPLANTER.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Snareorme (*Hyponomeuta sp.*). Fra Århus skrives om meget stærke angreb. Tjørnehækkene er flere steder helt afløvet (N. Gram).

Ringspinderlarver (*Gastropacha neustria*). Ved Holsted er fundet stærke angreb på seljeron (N. Gram).

DIVERSE SKADEDYR.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Disse insekter har optrådt i meget stort antal i år og har gjort skade på forskellige afgrøder i mark og have. Fra Ødum skrives således om angreb på kål, bederoer og georginer (B. R. Bentholm), fra Århus om angreb på bederoer, kålroer og især på rødkløver (J. Pedersen). Om angreb på bederoer skrives endvidere fra Viborg (O. Th. Nielsen). Det bemærkes, at ørentvistene søger til bederoeplanter, der er angrebet af lus, og gerne æder disse. Dette forhold kan give anledning til misforståelser!

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris* og *M. hippocastani*). Angreb er rapporteret i bederoer, kartofler, jordbær og hindbær. På Vestfyn har der været tale om angreb af store larver, d.v.s. larver, som sandsynligvis skal forpuppe sig til næste år, således at billerne får flyveår i 1953 (B. Kjærbøll). På Røddingegnen er det 2. års larver, der optræder; G. Nissen skriver: „Er stærkt bemærket i adskillige sukkerroemark. I betragtning af, at det drejer sig om 2. års larver, har skaden været ret stor, og der må befrygtes svære angreb til næste år.“

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Der er konstateret en del — undertiden stærke — angreb på kartoflerne, hvor man er begyndt at tage af dem. Andre angrebne afgrøder er korn, roer, olieør, jordbær og Chrysanthemum.

Knoporme (*Agrotis segetum*). I 6 indberetninger meldes, at angreb ikke er set, i 12 skrives om svage og kun i 5 om stærke angreb. Fra Vestsjælland: „Angreb fundet på humusjord. Afgrøden er bederoer, og en del er forsvundet“ (Stanley Jørgensen). Fra Næstved: „Har begyndt at gnave i kartofler og rodurter. Det ser igen i år ud til, at dyrene foretrækker King Edward“ (M. E. Elting). Fra Lolland-Falster: „Enkelte steder ret stærke angreb i roer efter kløvergræs“ (S. Sørensen). I Sønderjylland er det gået ud over agurker og rødbeder (Wisti Raæ), og fra Ribe skrives om enkelte stærke angreb i kål og et svagt angreb i kålroer (A. Buchreitz).

PROSPER BOVIEN og OLE WAGN.
